

(ISSN: 2602-4047)

Özalp Hamarta, H. K. (2021). Investigation of Visual Arts Pre-service Teachers' Cognitive Structures Regarding the Concept of Museum, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6(15), 2456-2490.

DOI: <http://dx.doi.org/10.35826/ijoecc.506>

Article Type (Makale Türü): Research Article

INVESTIGATION OF VISUAL ARTS PRE-SERVICE TEACHERS' COGNITIVE STRUCTURES REGARDING THE CONCEPT OF MUSEUM

Hatice Kübra ÖZALP HAMARTA

Assist. Prof. Dr., Necmettin Erbakan University, Konya, Turkey, hkozalp@erbakan.edu.tr

ORCID: 0000-0001-6710-3117

Received: 01.09.2021

Accepted: 15.11.2021

Published: 22.12.2021

ABSTRACT

In this study, it is aimed to determine the cognitive structures of visual arts pre-service teachers receiving art education regarding the museums and museum related concepts of culture, archaeology, ethnography, anthropology and art history, by means of a word association test. The research was designed with the general survey model, which is one of the descriptive research types. The study group of the research consists of 46 pre-service teachers studying in the 3rd and 4th grades of the Art Education Department of a higher education institution. Data were collected using an independent word association test (WAT); Key concepts of "museum", "culture", "archaeology", "ethnography", "anthropology" and "art history" were presented to the participants by the word association test. At the end of each key concept, a related sentence section is included in order to understand more clearly what the concept means. The data of the research were analysed by descriptive analysis method. As a result of the analysis, a frequency table was created. Concept networks were drawn using the cut-off point technique according to the frequency table. According to the tables, related sentences and concept networks, it is seen that there are misconceptions in the meanings of anthropology and archaeology concepts. The museum key concept is seen to be related to the key concepts of culture, archaeology and ethnography. It was observed that there is no relationship between the key concepts of art history and archaeology, anthropology and archaeology, ethnography and art history.

Keywords: Museum, museum education, culture, word association test.

INTRODUCTION

Humanity has been leaving permanent traces on the world since its existence. This situation brings along the cultural existence of each community. Archaeological excavations, ethnicity studies, anthropological studies that enable the discovery of human existence in experimental environments, which are included in today's cultural studies, and their preservation, documentation and presentation to us take place in a process.

A museum is a non-profit organization that collects, preserves and exhibits all kinds of products that are of interest to people, including archaeology, art, culture, science or people, and serves as a bridge between the past and the future, provides education, information and research opportunities, and is a non-profit organization for the pleasure of individuals. It is a space that enables students to learn, facilitates learning and creativity, and has continuity (Buyurgan & Mercin, 2005:31). According to Karadeniz (2017:20-22), a museum is the institution that will best meet the needs of societies to know themselves and other societies. In addition, it is emphasized that museums are in the idea of improving communication with the society by using the dynamics that improve the society. Ayşe Çakır İlhan defines the museum as follows: "A museum is a place that houses the past of a society. It doesn't matter if it is an archaeological museum, an ethnographic museum, an art museum, a history museum or a science museum. Because, no matter which museum you go to, you can have an idea about your country, about other countries, and make new minds from an object, from the history of that object, and by looking at the context of it. In my opinion, museums are truly important places for the enlightenment of the people, that is, the society" (Kızılkaya, 2020:6). It is seen that the foundation of the museum concept is based on people, therefore the society, and can be seen that it has a structure that develops the society as well.

The concept of social museology, which is an approach based on the relations of the museum with the society, has adopted exhibition and presentation techniques that would evoke individuals to use the resources they have, and brought the processes arising from inter-communal history, cultural heritage, economic development interaction and social efforts to the agenda (Karadeniz, 2017:20). Today, museums, which are an important institution for the state to protect its cultural heritage with all its differences and especially transfer it to other generations in the context of current cultural policy, prioritize their social functions, considering that cultural rights are an integral part of human rights (Okan, 2018: 237). Archaeology, which can analyse and explain social life, carries the information of the society to the present day through museums. Archaeology is a branch of science that finds and unearths the remains of ancient cultures, defines and reconstructs them in accordance with the original, and tries to illuminate the past cultures by interpreting them (Buyurgan & Mercin, 2005:26). One of the purposes of archaeology is to try to understand the archaeological records as a part of our ongoing world, such as sites, tools, ceramics and food remains (Binford, 1983; Cit: by Ersoy, 2012:4). The relationship between fieldwork and museum work in archaeology is extremely complex, but it seems that major excavation projects of the early twentieth century have been justified as a way to provide museums with artefacts that would contribute to museum-based global comparison and research projects (Lucas 2001, 32;

Stevenson 2013; Cit: Wingfield,2017:601). Archaeology and ethnography have common points in the examination of tools and equipment belonging to the life of a community. Ethnography describes the things that a society produces, namely material cultures, such as clothing, ornaments, household appliances, hunting, building materials, agricultural tools (Buyurgan & Mercin, 2005:26). The roots of the ethnographic museum are deeply embedded in both the history of global expansion and the emergence of nationalism. Global expansion in the sixteenth and seventeenth centuries opened Europe up to new and previously unknown indigenous peoples and cultures. The primary focus of the ethnographic museum is not the object. The cultures of the peoples who made the works are collected, interpreted and preserved on the walls of the museum (Fromm, 2016:90-93).

Another human-based science is anthropology. Anthropology literally means human science. In general terms, it examines the biological and cultural structure of human beings. Biological structure refers to the evolution of human beings as a biological creature and to investigate the similarities or differences between living humans and ancient populations, ancient species and the living things closest to humans (primates). To generalize, anthropology tries to illuminate the past and the present of man. Thus, we can define Archaeology as a part of Anthropology, which deals with humanity from the broadest perspective (Ersoy, 2012:3). Museums, which offer the historical clues that visitors seek in the production process of social memory, also fulfil the important task of preserving anthropological records. These records, which museums house, are also a kind of anthropological resource for special-purpose institutions that collect and store documents and materials for the use of future generations. Thanks to this preserving protecting function, museums take on the role of the milestone of anthropology (Dural Tasouji, 2013:131). Examining and documenting the difference between the time and functionality of the past and current models of everything man-made shows the relationship of archaeology and anthropology with art history. According to Dobbs (1998), art history is a science that investigates the historical, cultural and formal dimensions of art objects, as well as the aesthetic value and other meanings and values of art objects and contributes to their understanding. Museums, which explain what cultural heritage is and its relationship with culture and art, have become educational institutions with the understanding of contemporary museology. According to Bülbül (2016:681), the education to be given through archaeology and ethnography museums where cultural heritage is preserved is considered as an effective method in raising awareness of the protection of cultural assets.

Students' examination of cultural and artistic works in museums, ruins, historical places, art galleries, artist workshops and similar places, examining the works of art and artists revealed in Turkish society and culture in the historical process, examining the works of art and artists in different societies and cultures are among the objectives of the Cultural Heritage learning area in the Visual Arts Course Curriculum. (Visual Arts Course Curriculum, 2018:11). The individual examines the motifs of different cultures in works of art. In particular, local and universal motifs that have symbolic meanings are emphasized (Visual Arts Lesson Curriculum G2.2.2., 2018:17). Starting from primary school, the analysis of the concept of culture based on cultural motifs and their meanings is among the teaching objectives. In this regard, Smith (2005) conducted a research on the creativity

of children in producing new and decorative motifs based on the motifs on the pottery used in prehistoric times. It was observed that by examining the works through stylistic analysis, they created their own original designs not by copying but by using their own creativity. In addition, under the name of Museum Education, which is determined as a Field Education course in the Painting Teaching Undergraduate Program of Higher Education Institutions, topic titles such as; the development of Turkish museology, an overview of the history of museology in the world, the relationship between museum, art, culture and civilization, museum and art education, museum and society, contribution of museums to historical consciousness and protecting historical artefacts, are given.

These concepts, which are explained in relation to each other, are the basic concepts in art and museum education. In order to understand the culture and artefacts, it is necessary to analyse these concepts and their relationship with each other correctly. In particular, it is important to analyse the cognitive structure of the pre-service teachers, who are to teach in the field of art education about these concepts, to determine the misconceptions and which of these concepts the pre-service teachers explain by making connections with each other.

Among the studies on word association test (Ross, Calhoun, Cox, Wenner, Kono & Pleasant, 2007; Bahar & Hansell, 2000), there are studies such as social studies education (Işıklı, Taşdere, Göz, 2011; Tokcan, 2017; Yücel & Özkan, 2015; Karatekin & Elvan, 2016; Er Tuna, 2018; Hovardas & Korfiatis, 2006; Kostova & Radoynovska, 2010; Dinç, Üztemur, Sezer & İnel, 2018; Wingfield, 2017; Demirel & Şaşmaz Ören, 2020) and science education through the word association test (Balbağ, 2018; Özatlı & Bahar, 2010). In the literature, especially in recent years, there are studies in the field of museum education carried out by Yıldız Durak, Sarıtepeci, & Bağdatlı Çam, 2020; Er and Yılmaz, 2020; Mamur, 2015; Etheridge, 2017; Fiji & Heller, 2019; Tokuoka, Mizoguchi, Egusa, Inagaki, Kusunoki, 2018; Angeli, Kelly & O'Neill, 2020; Duclos-Orsello, 2013; Tran, Gupta & Bader, 2019. However, in the field of art education there are no studies conducted through the word association test apart from (Karip, 2019), (Karip, 2020) and (Özalp, 2020). Similarly, there are no studies that examine the relational aspect of multiple concepts in the fields of art education and museum education through the word association test.

In this direction, it is aimed to determine the cognitive structures and misconceptions of visual arts pre-service teachers who receive art education regarding the concepts of museum, culture, archaeology, ethnography, anthropology and art history through word association test. In line with the determined purpose, the following sub-problems are listed:

- 1- What are the cognitive structures of visual arts pre-service teachers who receive art education regarding the concepts of museum, culture, archaeology, ethnography, anthropology and art history?
- 2- Which of the concepts of museum, culture, archaeology, ethnography, anthropology and art history do the visual arts pre-service teachers who receive art education associate with each other?

METHOD

Research Model

This research was designed with the general survey model one of the qualitative research model, which is one of the descriptive research types. According to Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, and Demirel (2018:24), the behaviours of students, teachers, administrators or counsellors are defined in descriptive studies in the field of education. Ethics committee approval of the study was obtained from Necmettin Erbakan University Social and Humanity Sciences Scientific Research Ethics Committee before starting the study (Decision No: 2021/495).

Study Group

The pre-service teachers in the study group of the research were selected according to the criterion sample type from the purposive sampling strategy. According to Creswell (2017:111) and Patton (2014:238), criterion sampling is a sampling model in which all situations in the data system that show the characteristics of predetermined criteria are determined in depth. In this direction, the criteria determined in the creation of the study group of the research are listed as pre-service teachers studying in the 3rd year of a higher education institution that trains teachers in the field of art education, taking the 3rd grade Museum Education and applications course, and volunteering to participate in the research. In this context, the study group of the research was formed with the voluntary participation of 46 pre-service teachers studying in the 3rd grade of Art Education Department of a higher education institution in the 2019-2020 academic year.

Data Collection Tools

The data of the research were collected using an independent word association test (WAT). The word association test method is based on the assumption that by giving a stimulus concept to the participant, freely asking what ideas come to mind, provides relatively unlimited access to the mental representations of the stimulus concept (Hovardas & Korfiatis, 2006:418). The word association test used as a data collection tool in the research consists of two parts. In the first part, the gender and grade information of the participants are given. In the second part, there are key concepts written 10 times one after the other with only one concept on a separate page, their equivalents left blank, and a "related sentence" sections with these concepts. The "related sentence" section is deemed necessary in order to provide clarity in understanding what each concept means to the participant. Since the related sentence would have a more complex and high-level structure than a single answer word, situations such as whether the sentence is scientific or not and whether it contains misconceptions of different nature or not affect the evaluation process (Ercan & Taşdere, 2010; Cit. Işıkli, Taşdere & Göz, 2011:55). The key concepts used in the research are "museum", "culture", "archaeology", "ethnography", "anthropology" and "art history". The structure of the form in the example given in Table 1 is also valid for the other five key concepts.

Table 1. Sample Data Collection Tool Form

What concepts does the concept of "Museum" evoke for you? Write down 10 concepts associated with the concept of "Museum".
Museum.....
Museum.....
Museum.....
Museum.....
Museum.....
Museum.....
Museum.....
Museum.....
Museum.....
Museum.....
Related Sentence:.....

The Validity and Reliability

The validity and reliability of the word association test created in this direction was ensured in two ways. First, the concepts were listed and their order was determined by taking the opinions of two experts in the field of art education. According to Merriam (2015:221), this method, which is called expert review/evaluation, includes interviews and discussions with colleagues about the working process, the compatibility of the raw data and the findings that have started to emerge, and the uncertain interpretations. Patton (2014: 562), on the other hand, emphasizes that in this method, which he calls "expert supervised review" that judgments can be made about the external audit, data collection and analysis by an expert other than the researcher. Therefore, this method was applied both in the preparation process of the data collection tool and in the data analysis, to increase the validity of the data collection tool and the research.

Analysis of the Data

Descriptive analysis method was used to analyse the data of the research. The data obtained from the word association test were analysed using the number of words, the semantic association technique and the number of relations between key concepts.

In the analysis process, the answer words given to the key concepts were examined in detail. A frequency table was created showing how many times which words or concepts were repeated for which key concept. The concept networks were reached by taking the frequency table created into consideration.

In the creation of concept networks, the cut-off point method prepared by Bahar et al. (1999:135) was used. According to this method, for any key concept in the word association test, less than a certain number of words from the highest number of answers were used as the cut-off point. The most repeated answers were placed in the first part of the concept network created for the first cut-off point. Then, the cut-off point was pulled down at certain intervals and all keywords were included in the concept network. Due to participant confidentiality, no names were used in the data collection, data analysis and reporting processes in the research, and the pre-service teachers participating in the research were named as S1, S2...

Process

In the process of obtaining the data, for each key concept, the participants were asked to list up to ten concepts that they think are closely related to the key concept in the blanks within 30 seconds, and were also asked to write a related sentence at the end of each key concept. According to Bahar & Özatlı (2003:76), with this method, it is assumed that the sequential response given by the participant to any key concept from his long-term memory reveals the connections between the concepts in the cognitive structure and shows the semantic closeness.

FINDINGS

In this section, the findings were reached within the framework of the frequency table of the data taken about the concepts.

Findings Regarding the First Sub-Problem

Table 2. Word Distributions Associated With the Key Concepts

Museum	f	Culture	F	Archaeology	f	Ethnography	f	Anthropology	f	Art History	f
History	38	Traditions-Custom	23	Excavation	42	Museum	30	Human	32	Period	35
Archaeology	28	Society	18	History	26	Culture	23	Research	25	Artists	35
Sculpture	26	Life	16	Science	21	History	17	History	23	Artwork	21
Work	19	Civilization	14	Earth	17	Community	14	Science	19	History	19
Art	19	Heritage	14	Research	13	Art	13	Race	16	Painting	17
Culture	18	History	11	Remains	12	Science	10	Past	15	Movement	14
Items from the Past	15	Religion	11	Archaeologist	11	Past	10	Skeleton	11	Art	14
Painting	13	Art	10	Past	11	Life	10	Culture	10	Culture	13
Valuable	10			Bone	11	Objects	10	Life	10	Sculpture	12
				Museum	10						

Table 2 shows the associated words and frequency numbers for each given key concept. According to it, the word "excavation" has the highest frequency among all the key concepts associated with the concept of "Archaeology" and is indicated in blue. The word "history" associated with the concept of "Museum" has the second highest frequency range shown in yellow. Similarly, the word "museum" for the concept of "Ethnography", which is also indicated in yellow; the word "human" for the concept of "Anthropology" and the words "period" and "artists" for the concept of "Art History" are also shown in yellow. It can be seen that the word "tradition-custom" for the concept of "Culture"; the words "archaeology" and "sculpture" for the concept of "Museum"; the word "culture" for the concept of "Ethnography"; the words "research" and "history" for the concept of "Anthropology"; and the word "artwork" for the concept of "Art History" indicated in green are in the third highest frequency range.

Among the lowest frequency ranges of repeated word numbers, the word "valuable" is associated with the concept of "Museum". The concept of "Culture" is associated with the word "art" in the low frequency range. The concept of "Archaeology" is associated with words such as "museum" and "bone" in the low frequency

range. The concept of “Ethnography” is associated with the words “objects”, “life”, “science” and “past” in the low frequency range. The concept of “Anthropology” is associated with the words “life” and “culture” in the low frequency. The concept of “Art history” is associated with the word “sculpture” in the low frequency.

Table 3. Distribution of Related Sentences by the Key Concepts

Grade	Key Concepts						
	Museum(f)	Culture(f)	Archaeology(f)	Ethnography(f)	Anthropology(f)	Art History (f)	
Year 3	Valid Answer	33	40	38	28	30	28
	Invalid Answer	13	6	6	12	8	15
	Not Answered	0	0	2	6	8	3
	Total	46					

In Table 3, the sentence distributions that reflect and do not reflect the meanings of the key concepts correctly are shown at grade level. According to the table, 33 pre-service teachers from the students participating in the research gave a valid answer that correctly explains the concept of "museum". Some of them are as follows: “the museum is a centre that bridges the lives lived in the past (S24)”; “Museums are places that reflect our history and culture (S46).”; “Museums teach us the experiences and remains of civilizations that lived in history by embodying them (S12)”. On the other hand, 13 students gave an invalid answer for the concept of museum. Some of them are as follows: “I want to go to a museum tomorrow (S31)”; “I love visiting museums (S26)”.

Among the students participating in the research, 40 students gave a valid answer that correctly explains the concept of "culture". (S27) defined it as "the heritage, traditions and spirituality that people and societies transfer to the future in order to keep the past alive." (S20), on the other hand, defined it as “the behaviour of the society which individuals belong to, the phenomenon that shapes their traditions.” Six of the students participating in the research gave an invalid answer to the concept of "Culture". They can be listed as; “he was a person who had his own culture (S21)”; “The gentleman seems like a cultured person (S23).”

38 students who participated in the research gave a valid answer that correctly explains the concept of "Archaeology". According to this, examples can be listed as; “archaeology is an excavation science that mirrors history (S36)”; “archaeology is an important science that sheds light on the prehistoric period (S16).”; “archaeology is a science that explains the civilizations that lived in the past and shows us their remains (S12).” The number of students who provided invalid answers for the concept of “Archaeology” is 6. Accordingly, sentences such as "archaeology studies started in our neighbourhood (S31)" and "I would like to study archaeology (S45)." can be shown as examples.

Among the students participating in the research, 28 students gave a valid answer that correctly explains the concept of "Ethnography". Accordingly, statements such as “ethnography refers to ethnic historical culture (S11).”, “It allows us to obtain information about human communities that lived in the past (S17).”, “It is a branch of science that studies the social structure and geography of the past people (S27).” are among the prominent examples. At the same time, 12 students from the participants gave an invalid answer for the

concept of "Ethnography". The most prominent examples of them can be sorted as; "I went to the ethnography museum (S37)" and "I want to see ethnography museums (S26)".

30 students who participated in the research gave a valid answer for the concept of "Anthropology". According to this, definitions such as "it is the science that examines the human structure (S46)"; "It is the area of history investigating human remains from excavations (S6)"; "It is a branch of science that reaches information by making use of the remaining corpses, mummies and skull bones of people of different races and nations who lived in the past (S5)." are the most obvious examples. On the other hand, 8 students from the participants used an invalid statement about the concept of anthropology. Some of them are expressions such as; "I don't know what anthropology means (S8)" and "Anthropology is an art concept that I have not heard of (S42)".

For the concept of "Art History", 28 students who participated in the research gave a valid answer. Accordingly, some of the sample expressions are; "it tells us the reason for the emergence of work or works on art from the past to the present (S43)"; "It is a science examining the historical development of art (S4)."; "All kinds of materials and architectural structures produced by people starting from ancient times (Palaeolithic, Neolithic) (S5)". On the other hand, 15 students from the participants used an invalid statement about the concept of "Art History". Some of them are "art history is a difficult but necessary course (S22)"; "I am going on an in-depth tour of art history (S31)"; "I got 100 points from the art history course (S8)."

Concept Network Showing the Cut-off Point 40 and Above

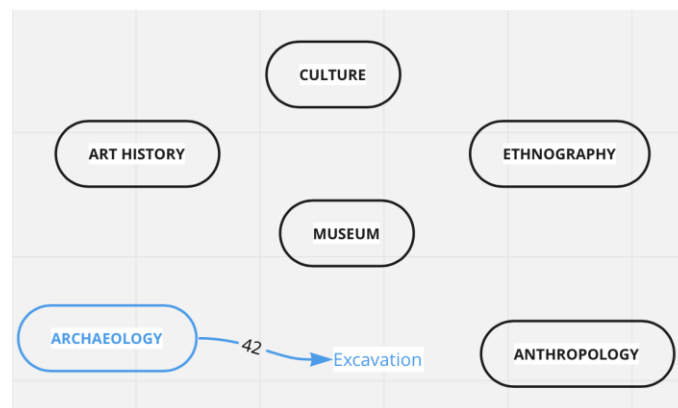

Figure 1. Concept Network Showing the Cut-off Point 40 and Above

In this section, the distribution with the cut-off point of 40 and above is represented in blue. In Figure 1, only the concept of "Archaeology" and the word "excavation (f=42)" are associated with the cut-off point of 40 and above.

Concept Network Showing the Cut-off Point of 39-30 Range

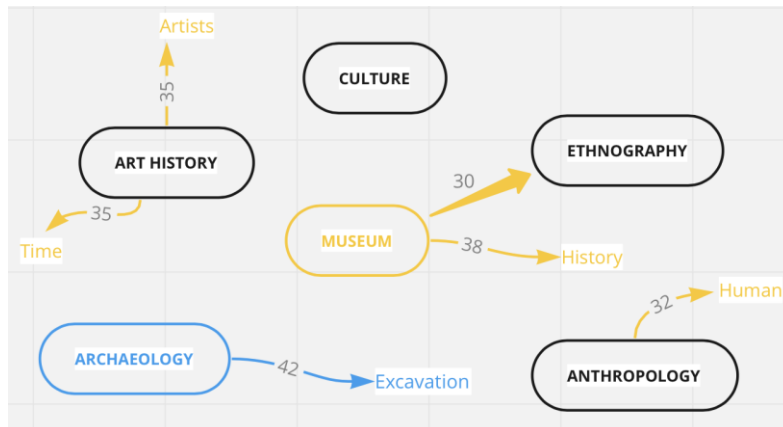

Figure 2. Concept Network Showing the Cut-off Point of 39-30 Range

In this section, the cut-off point range of 39-30 is represented in yellow. In Figure 2, the cut-off point is in the range of 39-30, associated with the concept of the “Museum” and the word “history (f=38)”. The concept of “Art History” is associated with the words “period (f=35)” and “artists (f=35)”. The concept of “Anthropology” can be seen to be related to the word “human (f=32)”.

Concept Network Showing the Cut-off Point of 29-20 Range

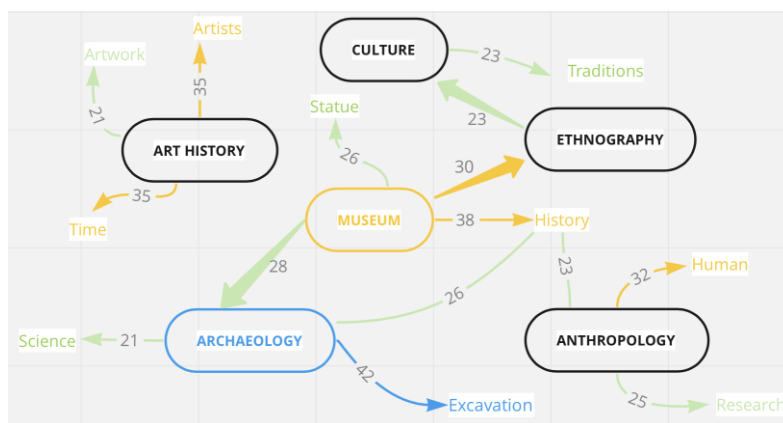

Figure 3. Concept Network Showing the Cut-off Point of 29-20 Range

In Figure 3, the cut-off point range of 29-20 is represented in green. In this cut-off point range, the concept of “Museum” is associated with “sculpture (f=26)” and the concept of “Culture” is associated with “tradition (f=23)”. The concept of “Archaeology” is associated with the words of “history (f=26)” and “science (f=21)”. The concept of “Anthropology” is associated with the words of “research (f=25)” and “history (f=23)”. The concept of “Art History” is associated with the word “art work (f=21)” in this frequency range.

Concept Network Showing the Cut-off Point of 19-10 Range

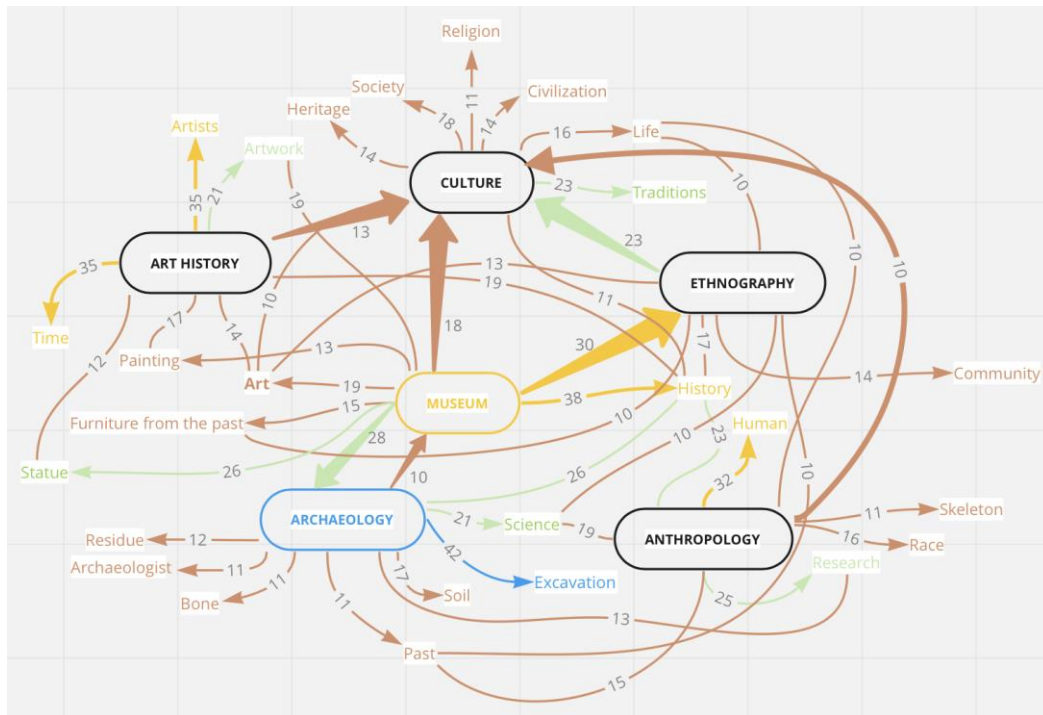

Figure 5. Concept Network Showing the Cut-off Point of 19-10 Range

As can be seen in Figure 5, the cut-off point range of 19-10 is represented in orange. In this cut-off point range, the concept of “Museum” is defined with the words of objects (f=19), art (f=19), items from the past (f=15), painting (f=13) and valuable (f=10); The concept of “Culture” includes society (f=18), life (f=16), civilization (f=14), heritage (f=14), history (f=11), religion (f=11) and art (f=10); The concept of “Archaeology” is defined with the words of earth (f=17), research (f=13), remains (f=12), archaeologist (f=11), past (f=11) and bone (f=11); The concept of “Ethnography” is associated with the words of history (f=17), community (f=14), art (f=13), science (f=10), past (f=10), life (f=10) and objects (f=10); The concept of “Anthropology” is associated with the words science (f=19), race (f=16), past (f=15), skeleton (f=11), culture (f=10) and life (f=10); The concept of “Art History” is associated with the words of history (f=19), painting (f=17), movement (f=14), art (f=14) and culture (f=13).

Findings Regarding the Second Sub-Problem

Concept Network Showing the Relationship of the Key Concepts With Each Other

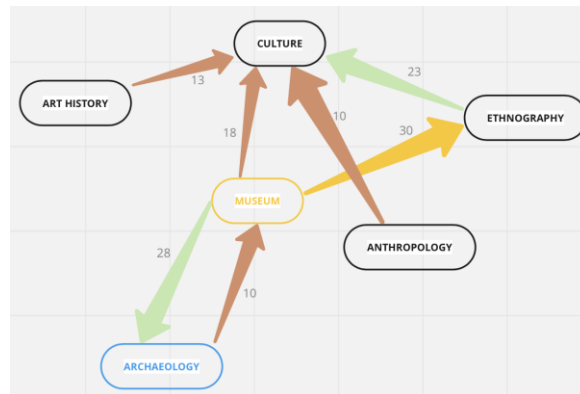

Figure 6. Concept Network Showing the Relationship of the Key Concepts With Each Other

Figure 6 explains the relationship between key concepts and their direction. According to it, there is no relationship between the concepts in the cut-off point range of 40 and above. The concept of "Museum" and the concept of "Ethnography" (f=30) are associated with each other in the 39-30 cut-off point range represented by yellow. In this cut-off point range, other key concepts are disconnected and unrelated. The concept of "Ethnography" is associated only with the concept of "Culture" (f=23) in the cut-off point range of 29-20, represented by green. In addition, the concept of "Museum" is associated with the concept of "Archaeology" (f=28) in this cut-off point range. The concept of "Art History" is associated only with the concept of "Culture (f=13)" in the cut-off point of 19-10 range, represented by orange. The concept of "Anthropology" is associated with the concept of "Culture (f=10)". The concept of "Museum" is associated with the concept of "Culture (f=18)". A relationship is established between the concept of "Archaeology" and the concept of "Museum (f=10)".

According to the mind map obtained, there is no relationship between the concepts of "Art History" and "Archaeology"; "Anthropology" and "Archaeology"; "Anthropology" and "Museum"; "Ethnography" and "Art History"; "Ethnography" and "Anthropology".

CONCLUSION and DISCUSSION

The following conclusions are obtained from the findings regarding the first sub-problem in the study:

The concept of "Museum" is most associated with the word "history". According to the students' answers, it is seen that museums are perceived as places that reflect our history and culture. Yeter, Kurtdede Fidan (2018), in his research on the metaphors developed by primary school students about the concept of museum, also concluded that the most frequently repeated metaphor for the concept of museum by students is history. Similarly, the concept of "Museum" is least associated with the word "valuable". The word valuable used here

is seen from the expressions written about the material or cultural value of the works exhibited in museums. The concept with which the concept of "Culture" is most associated is "tradition-custom". According to the answers of the students, tradition is seen as the main factor that creates the culture. The concept of "Culture" is associated with the word "art" the least. The concept of culture is located in a human and life-oriented position. Accordingly, it is seen that students do not consider the concept of culture as a concept belonging to art.

The word with which the concept of "Archaeology" is most associated is the word "excavation". The meaning of the concept of archaeology is expressed based on knowledge and the word excavation is reached. On the other hand, the concept of "Archaeology" is least associated with the concept of "Museum". Accordingly, when the answers given by the students are examined, it is seen that the concept of archaeology as a museum type was repeated few times. Considering the learning outcomes of museology courses, the subject of museum education is not included in every archaeology department; and in the courses included, it is determined that museums have only an educational function and they are presented as educational examples in museums (Akıncı, 2020:41). In this sense, it is seen that there is a deficiency in the course contents for the explanation of the concept of archaeology in museum education. Öner, Kızılay and Yasa (2015) concluded in their research on archaeology education in social studies that the archaeology subjects included in the social studies curriculum are insufficient. In line with this result, it is seen that the concept of archaeology is not adequately addressed in museum education courses in order to understand the unity between the concepts of archaeology and museum. The concept of archaeology is considered as a research field based on history, science and earth.

The concept of "Ethnography" is most associated with the concept of "Museum". According to this, ethnography museums are repeated quite a lot comparing the answers given by the students. The words "objects" and "life" are the least repeated words for the concept of "Ethnography". Students associate the concept of ethnography with the concept of museum rather than the place where the items of daily life in the past are exhibited. This association may have been made with a stereotypical connotation based on ethnography museums. Contrary to this result, the concepts of "ethnography" and "traditional art samples" should be associated according to the objectives of "examining traditional art examples through products in ethnography museums" in the Visual Arts Lesson Curriculum (G.6.2.2.;2018:26).

The concept of "Anthropology" is most associated with the word of "human". The meaning of the concept of "Anthropology" is expressed based on knowledge and the word "human" is reached. On the other hand, the concept of "Anthropology" is least associated with the word "life". It is observed that answers, based on the research of people's life or living conditions, are given here.

The concept of "Art History" is most associated with the words of "period" and "artists". The term period here refers to time periods and artistic transformations in the history of art such as the Renaissance and baroque. As a result of Karip (2020)'s research, it is emphasized that the word "past" is the most strongly expressed concept

for students in terms of Art history. Afterwards concepts such as archaeology, then baroque and finally classical, excavation and Egyptian time emerged. These concepts coincide with the time or period expressions. In this study, in which a similar result was obtained, the students expressed the concept of art history as the artistic period. The word "artists" refers to the artists who lived in the mentioned periods and their works. On the other hand, the word "sculpture" is the word that is least associated with "art history". In this sense, students associate the concept of art history with the field of painting. Sculpture or other branches of art are not considered in the context of art history.

The following conclusions are reached in line with the findings obtained from the second sub-problem of the research:

According to the map obtained as a result of the analysis made to understand the relational aspect of the concepts in the research, the concept of "art history" does not have a relational aspect with the concepts of "museum", "archaeology", "anthropology" and "ethnography". The concept of "art history" appears on the map as a concept based on culture and history. The concept of "museum" is associated with "archaeology" and the concept of "archaeology" is also associated with "museum". At the same time, the concept of "museum" is associated with "culture" and "ethnography" as well. Such a relationship may have been established depending on the reflection of information that cannot be transferred to real life within the framework of museum-ethnography. In fact, it is understood that ethnographic processes should be associated with art and awareness should be increased in this field. The concept of "anthropology" is only associated with the concept of "culture". It is seen that there is no relationship between the concept of "anthropology" and the concepts of "art history", "ethnography" and "archaeology". According to this, the reason for not establishing a connection between the concept of art history and other concepts can be shown as the lack of explanations about concepts such as archaeology, ethnography, culture and museum in art history courses. Anthropology is also the concept that students often have difficulty in defining or confusing with other concepts. The concepts of "culture" and "museum" are more general and well-known concepts than others, and they are more common in daily life. Therefore, the relationship between them is easily expressed.

RECOMMENDATIONS

In this direction, the content of art history courses should be planned and explained in connection with art, museum, human and social sciences. Concept teaching should be done in art and museum education courses and feedback should be taken. In museum education courses, social studies education, basic education departments and fine arts education departments should cooperate and include interdisciplinary studies and activities.

ETHICAL TEXT

This study was found ethically appropriate at the 15/10/2021 dated and 09 numbered meeting of the Ethics Committee of Necmettin Erbakan University (Document Date and Number: 15/10/2021-2021/495), Turkey.

In this article, the journal writing rules, publication principles, research and publication ethics, and journal ethical rules were followed. The responsibility belongs to the author (s) for any violations that may arise regarding the article.

Author(s) Contribution Rate: The author's contribution to this article is 100%.

REFERENCES

- Akıncı, Y. (2020). Arkeoloji Eğitiminde Müze Eğitiminin Yeri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Disiplinlerarası Müze Eğitimi Anabilim Dalı Müze Eğitimi Programı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Angeli, D. D.; Kelly, R.M. & O'Neill, E. (2020). Beyond Happy-or-Not: Using emoji to capture visitors' emotional experience, *Curator The Museum Journal*, 63 (2), 167-191, <https://doi.org/10.1111/cura.12352>
- Bahar, M. & Özatlı, N. S. (2003). Kelime iletişim test yöntemi ile lise 1. sınıf öğrencilerinin canlıların temel bileşenleri konusundaki bilişsel yapılarının araştırılması, *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5 (2), 75-85, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/baufbed/issue/24783/261831>
- Bahar, M., Johnstone, A.H., Sutcliffe, R.G. (1999). Investigation of students' cognitive structure in elementary genetics through word association tests, *Journal of Biological Education*, 33, 134-141. <https://doi.org/10.1080/00219266.1999.9655653>
- Bahar, M., Hansell, M. H. (2000). The relationship between some psychological factors and their effect on the performance of grid questions and word association tests, *Educational Psychology: An International Journal of Experimental Educational Psychology*, 20(3), 349- 364, <https://doi.org/10.1080/713663739>
- Balbağ, M.Z. (2018). Fen bilgisi öğretmen adaylarının hız ve sürat kavramlarına ilişkin bilişsel yapıları: kelime ilişkilendirme testi (kit) uygulaması, *Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 38-47, <https://doi.org/10.14582/DUZGEF.1875>
- Buyurgan, S.; Mercin, L. (2005). Görsel sanatlar eğitiminde müze eğitimi ve uygulamaları. (Ed. Vedat Özsoy), (1.basım), Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları: Ankara.
- Bülbül, H. (2016). Creating Cultural Heritage Consciousness On Middle School Students Through Museum Education, *Odu Journal Of Social Science Research*, 6(3), 681-694.
- Creswell, J. W. (2017). Nitel araştırmacılar için 30 temel beceri. (H. Özcan, Çeviri). Ankara: Anı Yayınları.
- Çakır İlhan, A. (2010). Issues on Education and Research: Volume 2. (Ed. Gregory T. Papanikos). Athens Institute for Education and Research: Athens.
- Demirer, T., Şaşmaz Ören, F. (2020). 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin çevresel vatandaşlık ve ekolojik ayak izi kavramlarına ilişkin düşünceleri: kelime ilişkilendirme örneği, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty)*, 17(1), 603-642, <https://doi.org/10.33711/yyuefd.710003>
- Dobbs, S. M. (1998). Learning in and Through Art: A Guide to Discipline-Based Art Education, The J. Paul Getty Trust, Los Angeles.
- Dobbs, S. M. & Eisner E. W.(1987). *The Journal of Aesthetic Education*, 21 (4), 77-86.

- Duclos-Orsello, E. (2013). Shared Authority: The Key to Museum Education as Social Change, *Journal of Museum Education*, 38:2, 121-128, <https://doi.org/10.1080/10598650.2013.11510763>
- Dural Tasouji, C. (2013). Bir Hafıza Mekânı Olarak Müze: Ankara Etnografya Müzesi, *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 129-143, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/e-kiad/issue/49296/>
- Er, H. and Yılmaz, R. (2020). The impact of museum education practice on teacher candidates' views and motivation in social studies, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 5, (11), 315-352, doi: [10.35826/ijetsar.85](https://doi.org/10.35826/ijetsar.85)
- Er Tuna, Y. (2018). Tarih ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Atatürk ilkelerine ilişkin bilişsel yapılarının kelime ilişkilendirme testi aracılığı ile belirlenmesi, *Turkish History Education Journal*, 7(1), 43-68, <https://10.17497/tuhed.342546>
- Ersoy, A. (2012). Arkeoloji ve Antropoloji. *İnsanbil Dergisi*, 1(1):1-5 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuinsanbilim/issue/9239/115639>
- Etheridge, J. (2017). The School Teacher and the Art Museum: A Multi-Case Study of Online Canadian Art Museum Teacher Resources, *Canadian Review of Art Education Research* 44(1):36, <https://doi.org/10.26443/crae.v44i1.32>
- Fifi, D. A.; Heller, H.D. (2019). Exploring Manifestations of White Supremacy Culture in Art Museum Education and Interpretation, *Journal of Cultural Research in Art Education*, 36(1) <https://www.researchgate.net/publication/335664702>
- Fromm, A. B. (2016). Ethnographic museums and Intangible cultural heritage return to our roots, *Journal of Marine and Island Cultures*, 5, 89–94, <https://doi.org/10.1016/j.imic.2016.10.001>
- Hovardas, T., Korfiatis, K.J. (2006). Word associations as a tool for assessing conceptual change in science education, *Learning And Instruction*, 16, 416-432, doi:10.1016/j.learninstruc.2006.09.003
- Işıkli, M., Taşdere, A.; Göz, N.L. (2011). Kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla öğretmen adaylarının Atatürk ilkelerine yönelik bilişsel yapılarının incelenmesi, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 50-72, <https://doi.org/10.17497/tuhed.342546>
- Karadeniz, C. (2017). Müze ve toplum: Müzeyle topluma ulaşmak, *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 6 (8), 19-37.
- Karadeniz, C. ve Okvuran, A. (2014). A Night at the Museum: Museum Education with Ankara University Students at Çorum Museum of Archeology, *Elementary Education Online*, 13(3), 865-879.
- Karatekin, K., Elvan, Ö. (2016). 8. Sınıf öğrencilerinin demokrasi kavramına ilişkin bilişsel yapıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(USBES Özel Sayı II), 1405-1431.
- Karip, F. (2020). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının çok alanlı sanat eğitimine yönelik bilişsel yapılarının kavram haritası ile incelenmesi, *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 26(45), 702-709, <https://doi.org/10.35247/ataunigsed.778175>
- Karip, F. (2019). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının estetik kavramına yönelik bilişsel yapıları, *İdil Dergisi*, 61, 1159-1167, doi: [10.7816/idil-08-61-09](https://doi.org/10.7816/idil-08-61-09)

- Kızılkaya, M. Ö. (2020). Prof. Dr. Ayşe Çakır İlhan İle Müze Eğitimi Üzerine Söyleşi, *Journal Of International Museum Education*, (2)1, 1-14, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jimusemed/issue/54620/691159>
- Kostova, Z., Radoynovska, B. (2010). Students' learning using word association test and concept maps, *Bulgarian Journal of Science and Education Policy (BJSEP)*, 4(1), 209-231.
- Mamur, N. (2015). Resim-İş (Görsel Sanatlar) Öğretmen Eğitimi "Müze Eğitimi Ve Uygulamaları" Dersinde Görsel Kültür Kuramının Kullanımı, *Nwsa-Education Sciences*, 10, (1), 29-53, <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2015.10.1.1C0631>
- MEB, (2018). Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (İlkokul Ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar, Millî Eğitim Bakanlığı: Ankara.
- Merriam, S. B. (2015). Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber. (Turan, S.: Çeviri Ed.). Ankara: Nobel Yayın.
- Okan, B. (2018). Günümüz müzecilik anlayışındaki yaklaşımlar ve müze oluşumunu etkileyen unsurlar, *Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi*, 3 (4), 215-242, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tykhe/issue/55449/759936>
- Öner, G., Kızılay, N., Yasa, A. (2015). Sosyal bilgilerde arkeoloji öğretimi üzerine sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (USBES Özel Sayısı I), 192-215.
- Özalp, H. K. (2020). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının estetik alanına ilişkin bilişsel yapılarının kelime ilişkilendirme testi ile incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 515-534.
- Özatlı, N. S., Bahar, M. (2010). Öğrencilerin boşaltım sistemi konusundaki bilişsel yapılarının yeni teknikler ile ortaya konması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(2), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuefd/issue/1499/18134>
- Patton, M. Q. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri. (Bütün, M., Demir, S. B.: Çeviri Ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- Ross, T. P., Calhoun, E., Cox, T., Wenner, C., Kono, W., Pleasant, M. (2007). The reliability and validity of qualitative scores for the controlled oral word association test, *Archives of Clinical Neuropsychology* 22, 475–488, <https://doi.org/10.1016/j.acn.2007.01.026>
- Smith, P.E. (2005), Children and ceramic innovation: a study in the archaeology of children, *Archeological Papers of the American Anthropological Association*, 15, 65-76, <https://doi.org/10.1525/ap3a.2005.15.65>
- Tokcan, H. (2017). Determining the Turkish world perceptions of candidate social studies teachers through word association test, *Universal Journal of Educational Research*, 5(8), 1386-1395, doi: 10.13189/ujer.2017.050812
- Tokuoka, M.; Mizoguchi, H.; Egusa, R.; Inagaki, S. & Kusunoki, F. (2018). Effectiveness of a cooperative museum learning support system based on multiple people body movements, *International Journal of Education and Research*, 6, (11), 197-208, doi:[10.3390/s19051172](https://doi.org/10.3390/s19051172)
- Tran, L. U.; Gupta, P. & Bader, D. (2019). Redefining professional learning for museum education, *Journal of Museum Education*, 44(2), 135-146, <https://doi.org/10.1080/10598650.2019.1586192>
-

- Yeter, F.; Kurtdede Fidan, N. (2018). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin müze metaforları. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (1), 173-194, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cbayarsos/issue/36381/411490>
- Yıldız Durak, H., Saritepeci, M., & Bağdatlı Çam, F. (2020). Arkeoloji alanında artırılmış gerçeklik teknolojisinin kullanımına yönelik üniversite öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 8(1), 156-179. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.8c.1s.8m
- Yücel, E., Özkan, M. (2015). Determination of secondary school students' cognitive structure, and misconception in ecological concepts through word association test. *Educational Research and Reviews*, 10(5), 660-674, <https://doi.org/10.5897/ERR2014.2022>
- Wingfield, C. (2017) Collection as (Re)assemblage: refreshing museum archaeology, *World Archaeology*, 49:5, 594-607, <https://doi.org/10.1080/00438243.2017.1406395>

GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMEN ADAYLARININ MÜZE KAVRAMINA İLİŞKİN BİLİŞSEL YAPILARININ İNCELENMESİ

Öz

Bu araştırmada sanat eğitimi alan görsel sanatlar öğretmen adaylarının müze ve müze ile ilişkili olan kültür, arkeoloji, etnografya, antropoloji ve sanat tarihi kavramlarına yönelik bilişsel yapılarını kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla belirlemek amaçlanmıştır. Araştırma, betimsel araştırma türlerinden genel tarama modeli ile desenlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu bir yüksek öğretim kurumunun Resim-iş Eğitimi Anabilim Dalı 3. ve 4. sınıfında öğrenim gören 46 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veriler bağımsız kelime ilişkilendirme testi (KİT) kullanılarak toplanmış; katılımcılara “müze”, “kültür”, “arkeoloji”, “etnografya”, “antropoloji” ve “sanat tarihi” anahtar kavramları kelime ilişkilendirme testi ile sunulmuştur. Her anahtar kavramın sonunda kavramın ne anlama geldiğinin daha açık anlaşılması amacıyla ilgili cümle bölümüne yer verilmiştir. Araştırmanın verileri betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucunda frekans tablosu oluşturulmuştur. Frekans tablosuna göre kesme noktası tekniği kullanılarak kavram ağları çizilmiştir. Elde edilen tablolar, ilgili cümleler ve kavram ağlarına göre antropoloji ve arkeoloji kavramları anlamlarında kavram yanlışlarının olduğu anlaşılmıştır. Müze anahtar kavramı kültür, arkeoloji ve etnografya anahtar kavramlarıyla ilişkili görülmektedir. Sanat tarihi ile arkeoloji; antropoloji ile arkeoloji, etnografya ve sanat tarihi anahtar kavramları arasında herhangi bir ilişki kurulmadığı gözlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Müze, müze eğitimi, kültür, kelime ilişkilendirme testi.

GİRİŞ

İnsanlık var olduğu süreçten bugüne kadar dünya üzerinde kalıcı izler bırakmaya devam etmektedir. Bu durum her topluluğun kültürel varlığını da beraberinde getirmektedir. Günümüz kültür araştırmaları içerisinde yer alan arkeolojik kazılar, etnik köken incelemeleri, insan varlığının deneysel ortamlarda keşfedilmesini sağlayan antropolojik çalışmalar ve bunların korunarak belgelenmesi ve bize sunulması bir süreç içerisinde gerçekleşmektedir.

Müze, arkeoloji, sanat, kültür, bilim ya da insanı ilgilendiren, insanın yaşamında yer alan her türlü ürünü toplayan, onları koruyan, sergileyen, geçmiş ve gelecek arasında köprü görevi gören; eğitim, bilgilendirme ve araştırma imkanları sunan, kâr amacı gütmeyen, bireylerin zevk almasını sağlayan, öğrenmeyi ve yaratıcılığı kolaylaştıran ve sürekliliği olan mekandır (Buyurgan & Mercin, 2005:31). Karadeniz'e (2017:20-22) göre, müze, toplumların kendilerini ve başka toplumları tanıma gereksinimini en iyi karşılayacak kurumdur. Ayrıca müzelerin toplumu geliştiren dinamikleri kullanarak toplumla iletişimi geliştirme düşüncesinde olduğunu vurgulamaktadır. Ayşe Çakır İlhan müzeyi şöyle tanımlamaktadır: "Bir müze toplumun geçmişini barındıran yerdir. Bu müzenin arkeoloji müzesi, etnografya müzesi, sanat müzesi, tarih müzesi ya da bilim müzesi olması fark etmiyor. Çünkü sizin gittiğiniz müze hangisi olursa olsun oradaki bir nesneden, o nesnenin tarihinden, o nesnenin bağlamına bakarak ülkeniz hakkında, başka ülkeler hakkında fikir sahibi olabilir, yeni akıllar yürütebilirsiniz. Bence halkın, yani toplumun aydınlanması için müzeler aslında bulunmaz mekânlardır" (Kızılkaya, 2020:6). Müze kavramının temelini insana dolayısıyla topluma dayanmakta olduğu ve aynı zamanda toplumu geliştiren bir yapıya sahip olduğu görülmektedir.

Müzenin toplumla ilişkileri üzerine kurulu bir yaklaşım olan toplumsal müzecilik kavramı, bireyleri sahip oldukları kaynakları kullanmak üzere harekete geçirecek sergileme ve sunum teknikleri benimsenmiş; toplumlararası tarih, kültür mirasları, ekonomik kalkınma etkileşimi ve toplumsal çabalardan kaynaklanan süreçler gündeme getirmiştir (Karadeniz, 2017:20). Günümüzde güncel kültür politikası bağlamında devletin tüm farklılıkları ile kültürel mirasını koruması ve özellikle diğer nesillere aktarması için önemli bir kurum olan müzeler, kültürel hakların insan haklarının ayrılmaz bir parçası olduğundan hareketle toplumsal işlevlerini ön planda tutmaktadırlar (Okan, 2018:237). Toplumsal yaşamı çözümleyen ve açıklayabilen arkeoloji topluma ait bilgileri günümüze müzeler yoluyla taşımaktadır. Arkeoloji, eski kültür kalıntılarını bulup ortaya çıkaran, tanımlayıp aslına uygun bir biçimde tekrar kurarak geçmiş kültürleri yorumlayarak aydınlatmaya çalışan bir bilim dalıdır (Buyurgan & Mercin, 2005:26). Arkeolojinin amaçlarından biri site, alet, seramik, yiyecek kalıntıları gibi, devam eden dünyamızın bir parçası olarak, Arkeolojik kayıtları anlamaya çalışmasıdır (Binford, 1983; Akt: Ersoy, 2012:4). Arkeolojide saha çalışması ve müze çalışması arasındaki ilişki son derece karmaşıktır, ancak görünen o ki, yirminci yüzyılın başlarındaki büyük kazı projeleri, müzelere, müze temelli küresel karşılaştırma ve araştırma projelerine katkıda bulunacak eserler sağlamanın bir yolu olarak gerekçelendirilmiştir (Lucas 2001, 32; Stevenson 2013; Akt: Wingfield,2017:601). Toplumun yaşamına ait araç gereçlerin incelenmesi konusunda arkeoloji ve etnografyanın ortak noktaları bulunmaktadır. Etnografya, giyim, süs eşyası, ev aletleri, avcılık, yapı

malzemeleri, tarım aletleri gibi toplumun ürettiği şeyleri yani maddi kültürleri tasvir etmektedir (Buyurgan & Mercin, 2005:26). Etnografya müzesinin kökleri hem küresel genişleme tarihinde hem de milliyetçiliğin ortaya çıkışında derinlere gömülmüştür. On altıncı ve on yedinci yüzyıllardaki küresel genişleme, Avrupa'yı yeni ve daha önce bilinmeyen yerli halklara ve kültürlerine açtı. Etnografya müzesinin birincil odak noktası nesne değildir. Eserleri yapan halkların kültürleri de müze duvarlarında toplanmakta, yorumlanmakta ve korunmaktadır (Fromm, 2016:90-93).

İnsan kaynaklı bir diğer bilim ise antropolojidir. Antropoloji'nin kelime anlamı insanbilimdir. Genel anlamda, insanın biyolojik ve kültürel yapısını inceler. Biyolojik yapı denildiğinde, insanın biyolojik bir canlı olarak evrimi ve yaşayan insanlar ile eski popülasyonlar, eski türler ve insana en yakın akraba canlılar (primatlar) arasındaki benzerlik ya da farklılıkların araştırılması anlaşılmaktadır. Bir genelleme yapmak gerekirse, antropoloji insanın geçmişini ve bugünü aydınlatmaya çalışmaktadır. Böylece Arkeoloji'yi, insanlığı en geniş bakış açısı ile ele alan Antropoloji'nin bir parçasıdır diye tanımlayabiliriz (Ersoy, 2012:3). Toplumsal hafızanın üretim sürecinde ziyaretçilerin aradıkları tarihi ipuçlarını sunan müzeler, antropolojik kayıtları korumak gibi önemli bir görevi de yerine getirirler. Müzelerin bünyelerinde barındırdıkları bu kayıtlar, gelecek kuşakların kullanımına sunmak için belge ve materyalleri toparlayıp saklayan özel amaçlı kurumlar için de bir tür antropolojik kaynak olmaktadır. Bu koruyup kollama işlevi sayesinde müzeler, antropolojinin miladı rolünü üstlenirler (Dural Tasouji, 2013:131). İnsanın ürettiği her şeyin geçmiş ve güncel modellerinin zaman ve işlevselliği arasındaki farklılığı incelemek ve belgelemek arkeoloji ve antropolojinin sanat tarihi ile olan ilişkisini göstermektedir. Dobbs 'a göre (1998) sanat tarihi, sanat nesnelere tarihsel, kültürel ve biçimsel boyutlarının yanında sanat nesnelere estetik değeri ile diğer anlam ve değerlerini araştıran ve bunların anlaşılmasına katkı sağlayan bir bilim dalıdır. Kültürel mirasın ne olduğu kültür ve sanatla ilişkisini açıklayan müzeler çağdaş müzecilik anlayışı ile birlikte eğitim kurumu haline gelmiştir. Bülbül'e göre (2016:681), kültürel mirasın korunduğu arkeoloji ve etnografya müzeleri yoluyla verilecek eğitim, kültür varlıklarının korunması bilincinin kazandırılmasında etkili bir yöntem olarak düşünülmektedir.

Öğrencilerin, müze, ören yerleri, tarihî mekânlar, sanat galerisi, sanatçı atölyeleri ve bunun gibi yerlerdeki kültür-sanat eserlerini incelemeleri, Tarihî süreç içerisinde Türk toplumunda ve kültüründe ortaya konulan sanat eserlerini ve sanatçıları incelemeleri, Farklı toplum ve kültürlerde ortaya konulan sanat eserlerini ve sanatçıları incelemeleri Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında yer alan Kültürel Miras öğrenme alanının amaçları arasında yer almaktadır. (Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, 2018:11). Sanat eserlerindeki farklı kültürlere ait motifleri inceler. Özellikle sembolik anlamlar taşıyan yerel ve evrensel motifler üzerinde durulur (Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı G2.2.2., 2018:17). İlkokuldan itibaren kültürel motifler ve anlamlarından yola çıkarak kültür kavramının çözümlenmesi öğretim amaçları içinde bulunmaktadır. Bu konuda Smith (2005), çocukların tarih öncesi devirlerde kullanılan çömlekler üzerindeki motiflerden yola çıkarak yeni ve dekoratif motifler üretme noktasındaki yaratıcılıkları üzerine bir araştırma yapmıştır. Eserleri üslup analizi yoluyla inceleyerek kendi özgün tasarımlarını kopya yoluyla değil kendi yaratıcılarını kullanarak oluşturdukları

gözenmiştir. Ayrıca Yüksek Öğretim Kurumu Resim-iş Öğretmenliği Lisans Programında Alan Eğitimi dersi olarak belirlenen Müze Eğitimi adı altında Türk müzeciliğinin gelişimi; dünyada müzeciliğin tarihine genel bir bakış, müze, sanat, kültür ve uygarlık ilişkisi; müze ve sanat eğitimi; müze ve toplum; müzelerin tarih bilincine katkısı; tarihi eserlere sahip çıkma gibi konu başlıkları verilmiştir.

Birbiriyle ilişkili açıklanan bu kavramlar sanat ve müze eğitiminde temel kavramlardır. Kültürü ve eserleri anlamak adına bu kavramları ve kavramların birbiriyle ilişkisini doğru çözümlenmek gerekmektedir. Özellikle sanat eğitimi alanında eğitim verecek öğretmen adaylarının bu kavramlarla ilgili sahip oldukları bilişsel yapıyı çözümlenmek, kavram yanlışlarını ve öğretmen adaylarının bu kavramlardan hangilerini birbiri ile bağlantı kurarak açıkladığını belirlemek önemlidir.

Kelime ilişkilendirme testiyle ilgili yapılmış araştırmalar arasında (Ross, Calhoun, Cox, Wenner, Kono & Pleasant, 2007; Bahar & Hansell, 2000) ve kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla sosyal bilgiler eğitimi (Işıklı, Taşdere, Göz, 2011; Tokcan, 2017; Yücel & Özkan, 2015; Karatekin & Elvan, 2016; Er Tuna, 2018; Hovardas & Korfiatis, 2006; Kostova & Radoynovska, 2010; Dinç, Üztemur, Sezer & İnel, 2018; Demirel & Şaşmaz Ören, 2020), fen bilgisi eğitimi (Balbağ, 2018; Özatalı & Bahar, 2010) gibi çalışmalar bulunmaktadır.

Alanyazında özellikle son yıllarda müze eğitimi alanında Yıldız Durak, Sarıtepeci, & Bağdatlı Çam, 2020; Er ve Yılmaz, 2020; Mamur, 2015; Etheridge, 2017; Fiji & Heller, 2019; Tokuoka, Mizoguchi, Egusa, Inagaki, Kusunoki, 2018; Angeli, Kelly & O'Neill, 2020; Duclos-Orsello, 2013; Tran, Gupta & Bader, 2019 gibi çalışmalar yapılmıştır. Ancak sanat eğitimi alanında (Karip, 2019), (Karip, 2020) ve (Özalp, 2020) dışında kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla yapılmış çalışmaya rastlanmamıştır. Yine sanat eğitimi ve müze eğitimi alanlarında çoklu kavramların ilişkisel yönünü kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla inceleyen çalışmaya rastlanmamıştır.

Bu doğrultuda araştırmada sanat eğitimi alan görsel sanatlar öğretmen adaylarının müze, kültür, arkeoloji, etnografya, antropoloji ve sanat tarihi kavramlarına yönelik bilişsel yapılarını ve kavram yanlışlarını kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla belirlemek amaçlanmıştır. Belirlenen amaç doğrultusunda şu alt problemler sıralanmıştır:

1- Sanat eğitimi alan görsel sanatlar öğretmen adaylarının müze, kültür, arkeoloji, etnografya, antropoloji ve sanat tarihi kavramlarına yönelik bilişsel yapıları nedir?

2- Sanat eğitimi alan görsel sanatlar öğretmen adayları, bilişsel yapıda müze, kültür, arkeoloji, etnografya, antropoloji ve sanat tarihi kavramlarından hangilerini birbiri ile ilişkilendirmektedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, betimsel araştırma türlerinden genel tarama modeli ile desenlenmiştir. Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel'e (2018:24) göre eğitim alanındaki betimsel çalışmalarda öğrencilerin, öğretmenlerin, yöneticilerin ya da danışmanların davranışları tanımlanmaktadır. Araştırmanın etik kurul onayı çalışmaya başlamadan önce Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'ndan alınmıştır (Karar No: 2021/495).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunda yer alan öğretmen adayları amaçlı örnekleme stratejisinden ölçüt örnekleme türüne göre seçilmiştir. Creswell (2017:111) ve Patton'a (2014:238) göre ölçüt örnekleme önceden belirlenmiş ölçütlerin karakteristik özelliklerini gösteren veri sistemindeki tüm durumların derinlemesine belirlendiği bir örnekleme modelidir. Bu doğrultuda araştırmanın çalışma grubunun oluşturulmasında belirlenen ölçütler, sanat eğitimi alanında öğretmen yetiştiren yüksek öğretim kurumunun 3. sınıfında öğrenim gören öğretmen adayları, söz konusu öğretmen adaylarının 3. sınıf Müze Eğitimi ve uygulamaları dersini alıyor olma ve araştırmaya katılımda gönüllü olma şeklinde sıralanmaktadır. Bu bağlamda araştırmanın çalışma grubu, 2019-2020 öğretim yılında, bir yüksek öğretim kurumunun Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı 3. sınıfında öğrenim gören 46 öğretmen adayının gönüllü katılımıyla oluşturulmuştur.

Verilerin Toplanması

Verilerin elde edilmesi sürecinde katılımcılardan her anahtar kavram için, 30 saniye içinde bu anahtar kavram ile yakından ilişkili olduğunu düşündükleri en fazla on kavramı boşluklara listelemeleri; aynı zamanda her anahtar kavram sonunda ilgili bir cümle yazmaları da istenmiştir. Bahar & Özatlı'ya göre (2003:76), bu yöntemle katılımcının uzun dönemli hafızasından herhangi bir anahtar kavrama verdiği sıralı cevabın bilişsel yapıdaki kavramlar arasında bağlantıları ortaya koyduğu ve anlamsal yakınlığı gösterdiği farz edilir.

Veri toplama araçları

Araştırmanın verileri bağımsız kelime ilişkilendirme testi (KİT) kullanılarak toplanmıştır. Kelime ilişkilendirme testi yöntemi, katılımcıya uyarıcı bir kavram vererek hangi fikirlerin aklına geldiğinin özgürce sorulmasına, uyarıcı kavramın zihinsel temsillerine nispeten sınırsız erişim sağladığı varsayımına dayanmaktadır (Hovardas & Korfiatis, 2006:418). Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan kelime ilişkilendirme testi iki bölüme ayrılmıştır. İlk bölümde katılımcıların cinsiyet ve sınıf bilgilerine yer verilmiştir. İkinci bölümde her kavram ayrı bir sayfaya gelecek şekilde alt alta 10 defa yazılmış, karşılıkları boş bırakılmış anahtar kavramlar ve bu kavramlarla "ilgili cümle" bölümleri yer almaktadır. "ilgili cümle" bölümü her kavramın katılımcıya ne ifade ettiğinin anlaşılmasında açıklık sağlaması bakımından gerekli görülmüştür. İlgili cümle tek bir cevap kelimeye

göre daha kompleks ve üst düzey yapıda olacağından cümlelerin bilimsel olup olmaması, farklı nitelikte kavram yanılgıları içerip içermediği gibi durumlar değerlendirme sürecini etkilemektedir (Ercan & Taşdere, 2010; Akt: Işık, Taşdere & Göz, 2011:55). Araştırmada kullanılan anahtar kavramlar, “müze”, “kültür”, “arkeoloji”, “etnografya”, “antropoloji” ve “sanat tarihi” dir. Tablo 1’de verilen örnekte yer alan formun yapısı diğer beş anahtar kavram için de geçerlidir.

Tablo 1. Veri Toplama Aracı Formu Örneği

“Müze” kavramı size hangi kavramları çağrıştırıyor? “Müze” kavramının çağrıştırdığı 10 kavramı yazınız.
Müze.....
Müze.....
Müze.....
Müze.....
Müze.....
Müze.....
Müze.....
Müze.....
Müze.....
Müze.....
Müze.....
İlgili Cümle:.....

Bu doğrultuda oluşturulan kelime ilişkilendirme testinin geçerlik ve güvenilirliği iki şekilde sağlanmıştır. İlk olarak sanat eğitimi alanında iki uzmanın görüşü alınarak kavramlar listelenmiş ve sırası belirlenmiştir. Merriam’a (2015:221) göre uzman incelemesi/değerlendirmesi olarak adlandırılan bu yöntem çalışma süreci, ham veriler ile ortaya çıkmaya başlayan bulguların birbiriyle uyumu ve kesin olmayan yorumlarla ilgili olarak meslektaşlarla görüşme ve tartışmalar yapılmasını içermektedir. Patton (2014:562) ise, “uzman denetimli gözden geçirme” adını verdiği bu yöntemde araştırmacının dışında bir uzman tarafından dışarıdan yapılan denetim, veri toplama ve analizi hakkında yargıda bulunabileceğini vurgulamaktadır. Dolayısıyla, bu yöntem hem veri toplama aracının hazırlanma sürecinde hem de veri analizinde uygulanarak veri toplama aracının ve araştırmacının geçerliliği artırılmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmacının verilerinin çözümlenmesinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Kelime ilişkilendirme testinden elde edilen veriler kelime sayısı, anlamsal ilişki tekniği ve anahtar kavramlar arasındaki ilişki sayısı kullanılarak analiz edilmiştir.

Analiz sürecinde anahtar kavramlara verilen cevap kelimeler ayrıntılı bir şekilde incelenmiştir. Hangi anahtar kavram için hangi kelimelerin ya da kavramların kaçar defa tekrarlandığını gösteren bir frekans tablosu oluşturulmuştur. Oluşturulan frekans tablosu dikkate alınarak kavram ağlarına ulaşılmıştır.

Kavram ağlarının oluşturulmasında Bahar vd. (1999:135) tarafından ortaya konulan kesme noktası (cutt-of point) yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde göre; kelime ilişkilendirme testinde yer alan herhangi bir anahtar kavram için en fazla sayıda verilen cevaptan itibaren kelimenin belli sayıdan aşağısı kesme noktası olarak kullanılmıştır. En çok tekrar edilen cevaplar ilk belirlenen kesme noktası için oluşturulan kavram ağının ilk

kısımındaki bölüme yerleştirilmiştir. Daha sonra kesme noktası belirli aralıklar ile aşağıya çekilmiştir ve tüm anahtar kelimeler kavram ağında yer almıştır. Katılımcı gizliliği dolayısıyla araştırmada veri toplanması, veri analizi ve raporlama sürecinde isim kullanılmamış araştırmaya katılan öğretmen adayları Ö1, Ö2... şeklinde isimlendirilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde kavramlar ile ilgili alınan verilerin frekans tablosu çerçevesinde bulgulara ulaşılmıştır.

Birinci Alt Probleme Göre Elde Edilen Bulgular

Tablo 2. Anahtar Kavramların İlişkilendirildiği Kelime Dağılımları

Müze	f	Kültür	f	Arkeoloji	f	Etnografya	f	Antropoloji	f	Sanat Tarihi	f
Tarih	38	Gelenek Görenek	23	Kazı	42	Müze	30	İnsan	32	Dönem	35
Arkeoloji	28	Toplum	18	Tarih	26	Kültür	23	Araştırma	25	Sanatçılar	35
Heykel	26	Yaşam	16	Bilim	21	Tarih	17	Tarih	23	Sanat Eseri	21
Eser	19	Medeniyet	14	Toprak	17	Topluluk	14	Bilim	19	Tarih	19
Sanat	19	Miras	14	Araştırma	13	Sanat	13	İrk	16	Resim	17
Kültür	18	Tarih	11	Kalıntı	12	Bilim	10	Geçmiş	15	Akım	14
Geçmişten Eşyalar	15	Din	11	Arkeolog	11	Geçmiş	10	İskelet	11	Sanat	14
Resim	13	Sanat	10	Geçmiş	11	Yaşam	10	Kültür	10	Kültür	13
Değerli	10			Kemik	11	Eşyalar	10	Yaşam	10	Heykel	12
				Müze	10						

Tablo 2, verilen her anahtar kavram için ilişkilendirilen kelimeler ve frekans sayılarını göstermektedir. Buna göre “arkeoloji” kavramı ile ilişkilendirilen tüm anahtar kavramlar arasında en yüksek frekansa sahip olan, “kazı” kelimesi olmuş ve mavi renkle belirtilmiştir. “Müze” kavramı için ilişkilendirilen “tarih” kelimesi sarı renkle gösterilen en yüksek ikinci frekans aralığına sahiptir. Yine sarı renkle belirtilen etnografya kavramı için müze kelimesi; antropoloji kavramı için insan kelimesi ve “Sanat Tarihi” kavramı için “dönem” ve “sanatçılar” kelimeleri de yine sarı renkle gösterilmiştir. Yeşil renkle belirtilen “kültür” kavramı için “gelenek-görenek” kelimesi; “müze” kavramı için “arkeoloji” ve “heykel” kelimeleri; “etnografya” kavramı için “kültür” kelimesi; “antropoloji” kavramı için “araştırma” ve “tarih” kelimeleri; “sanat tarihi” kavramı için ise “sanat eseri” kelimelerinin en yüksek üçüncü frekans aralığında olduğu görülmektedir.

Tekrarlanan kelime sayılarının en düşük frekans aralıklarında “değerli” kelimesi “müze” kavramıyla ilişkilendirilmiştir. “Kültür” kavramı, “sanat”, kelimesiyle düşük frekans aralığında ilişkilendirilmiştir. “Arkeoloji” kavramı “müze”, “kemik” gibi kelimelerle düşük frekans aralığında ilişkilendirilmiştir. “Etnografya” kavramı “eşyalar”, “yaşam”, “bilim”, “geçmiş” kelimeleriyle düşük frekans aralığında ilişkilidir. “Antropoloji” kavramı “yaşam” ve “kültür” kelimeleriyle düşük frekansta ilişkilidir. “Sanat tarihi” kavramı düşük frekansta “heykel”, kelimesiyle ilişkilendirilmiştir.

Tablo 3. İlgili Cümlelerin Anahtar Kavramlara Göre Dağılımı

Sınıf	Anahtar Kavramlar						
	Müze(f)	Kültür(f)	Arkeoloji(f)	Etnografya(f)	Antropoloji(f)	Sanat tarihi(f)	
3.Sınıf							
	Geçerli Cevap	33	40	38	28	30	28
	Geçersiz Cevap	13	6	6	12	8	15
	Boş	0	0	2	6	8	3
	Toplam			46			

Tablo 3'te, anahtar kavramların anlamlarını doğru yansıtan ve yansıtmayan cümle dağılımları sınıf düzeyinde gösterilmektedir. Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerden 33 öğretmen adayı "müze" kavramını doğru açıklayan geçerli cevap vermiştir. Bunlardan bazıları, "müze geçmişte yaşanan hayatlara köprü olan bir merkezdir (Ö24)."; "Müzeler tarih ve kültürümüzü yansıtan yerlerdir (Ö46)."; "Müzeler tarihte yaşamış medeniyetlerin yaşantılarını, kalıntılarını, bizlere somutlaştırarak öğretir (Ö12)." şeklindedir. 13 öğrenci ise müze kavramı için geçersiz cevap vermiştir. Bunlardan birkaçı ise şu şekildedir: "Yarın bir müzeye gitmeyi istiyorum (Ö31)."; "Müze gezmeyi çok severim (Ö26)".

Araştırmaya katılan öğrencilerden 40 öğrenci "kültür" kavramını doğru açıklayan geçerli cevap vermiştir. (Ö27), "insanların, toplumların geçmişi yaşatmak için geleceğe aktardıkları miras, görenek ve maneviyatlara denir." şeklinde tanımlamıştır. (Ö20) ise "bireylerin ait olduğu toplumun davranışları, gelenek göreneklerini şekillendiren olgu." olarak tanımlamıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden 6 öğrenci ise "kültür" kavramı için geçersiz cevap vermiştir. Bunlar; "kendi kültürüne çok sahip bir insandı (Ö21)."; "Beyefendi kültürlü birine benziyor (Ö23)." şeklinde sıralanabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerden 38 öğrenci "arkeoloji" kavramını doğru açıklayan geçerli cevap vermiştir. Buna göre, "arkeoloji, tarihe ayna niteliğinde bir kazı bilimidir (Ö36)."; "arkeoloji, tarih öncesi döneme ışık tutan önemli bir bilim dalıdır (Ö16)."; "arkeoloji geçmişte yaşamış medeniyetleri bizlere açıklayan ve onların kalıntılarını bizlere gösteren bir bilim dalıdır (Ö12)." örnekleri sıralanabilir. Arkeoloji kavramı için geçersiz cevap sunan öğrenci sayısı 6 olarak görülmektedir. Buna göre, "bizim mahallede arkeoloji çalışmaları başladı (Ö31)", "Arkeoloji okumak isterim (Ö45)." cümleleri örnek gösterilebilir.

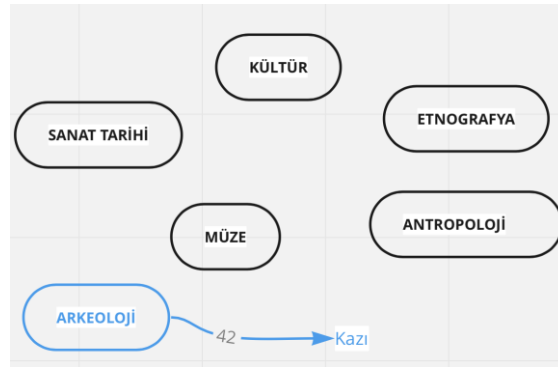
Araştırmaya katılan öğrencilerden 28 öğrenci "etnografya" kavramını doğru açıklayan geçerli cevap vermiştir. Buna göre, "etnografya etnik tarihsel kültürü ifade eder (Ö11)."; "geçmiş zamanda yaşamış insan toplulukları hakkında bilgi edinmemizi sağlar (Ö17)."; "geçmiş insanların toplum yapısı ve coğrafyasını araştıran bilim dalı (Ö27)." ifadeleri belirgin örnekler arasındadır. Aynı zamanda katılımcılardan 12 öğrenci "etnografya" kavramı için geçersiz cevap vermiştir. Bunlardan en belirgin örnekler, "etnografya müzesine gittim (Ö37)."; "etnografya müzelerini görmek istiyorum (Ö26)." şeklinde sıralanabilir.

Antropoloji kavramı için araştırmaya katılan 30 öğrenci geçerli cevap vermiştir. Buna göre, "insan yapısını inceleyen bilim dalıdır (Ö46)."; "kazılarda çıkan insan kalıntılarını araştıran tarih alanı (Ö6)."; "geçmişte yaşamış olan farklı ırklardaki insanların, milletlerin kalan cesetleri, mumyaları, kafatası kemiklerinden yararlanarak bilgilere ulaşan bilim dalı (Ö5)." tanımlamaları en belirgin örneklerdir. Aynı zamanda katılımcılardan 8 öğrenci

ise antropoloji kavramı hakkında geçersiz ifadeler kullanmıştır. Bunlardan bazıları “antropoloji ne demek bilmiyorum (Ö8).”; “antropoloji duymadığım bir sanat kavramıdır (Ö42).” ifadeleridir.

Sanat tarihi kavramı için araştırmaya katılan 28 öğrenci geçerli cevap vermiştir. Buna göre, “geçmişten günümüze sanat üzerine yapılan eser veya eserlerin ortaya çıkma nedenini bize aktarır (Ö43).”; “sanatın tarihsel gelişimini inceleyen bilim (Ö4).”; “eski çağlardan başlayarak (paleolitik, neolitik) insanların ürettiği her türlü malzeme, materyal ve mimari yapı (Ö5).” örnek ifadelerdir. Aynı zamanda katılımcılardan 15 öğrenci ise sanat tarihi kavramı hakkında geçersiz ifadeler kullanmıştır. Bunlardan bazıları, “sanat tarihi zor ama gerekli bir derstir (Ö22).”; “sanat tarihine derinlemesine bir geziye gidiyorum (Ö31).”; “sanat tarihi dersinden 100 puan aldım (Ö8).” ifadeleri olarak görülmektedir.

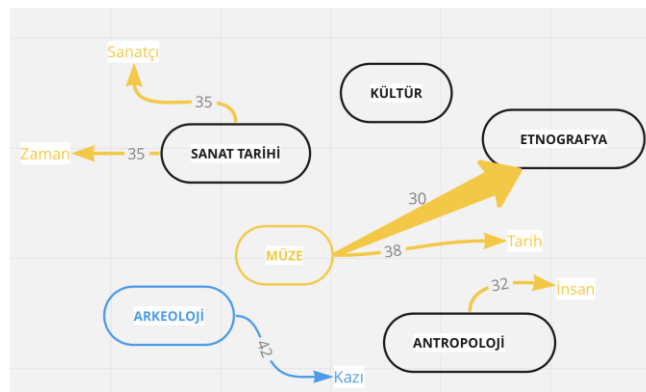
Kesme noktası 40 ve üzerini gösteren kavram ağı

Şekil 1. Kesme Noktası 40 ve Üzeri Aralığını Gösteren Kavram Ağı

Bu bölümde kesme noktası 40 ve üzeri dağılım mavi renkle temsil edilmektedir. Şekil 1’de kesme noktası 40 ve üzeri aralığında sadece “arkeoloji” kavramıyla “kazı(f=42)” kelimesi ilişkilendirilmiştir.

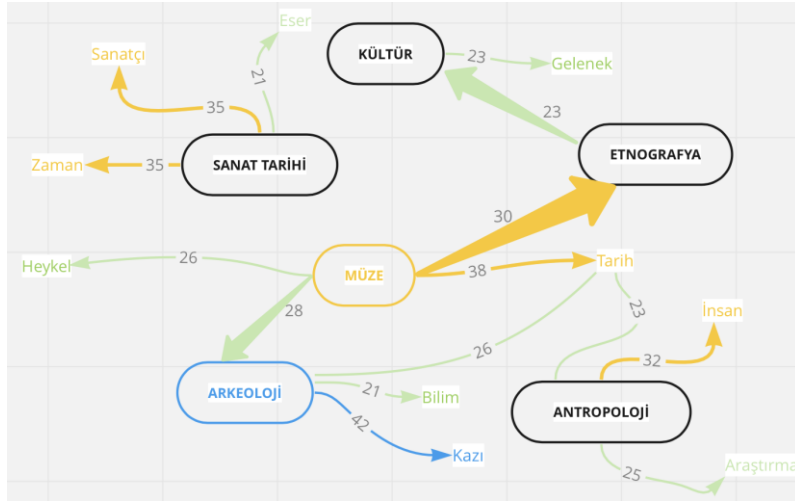
Kesme noktası 39-30 ve üzerini gösteren kavram ağı

Şekil 2. Kesme Noktası 39-30 Aralığını Gösteren Kavram Ağı

Bu bölümde kesme noktası 39-30 aralığı sarı renkle temsil edilmektedir. Şekil 2’de kesme noktası 39-30 aralığında Müze kavramıyla “tarih (f=38)” kelimesi ile ilişkilendirilmiştir. Sanat tarihi kavramı “dönem (f=35)” ve “sanatçılar (f=35)” kelimeleri ilişkilendirilmiştir. Antropoloji kavramı “insan (f=32)” kelimesi ile ilişkili görülmektedir.

Kesme noktası 29-20 ve üzerini gösteren kavram ağı

Şekil 5. Kesme Noktası 29-20 Aralığını Gösteren Kavram Ağı

Şekil 3’te kesme noktası 29-20 aralığı yeşil renkle temsil edilmektedir. Belirlenen bu kesme noktası aralığında “müze” kavramı “heykel(f=26)” ile “kültür” kavramı “gelenek-görenek (f=23)” ile ilişkilendirilmiştir. Arkeoloji kavramı “tarih (f=26)” ve “bilim (f=21)” kelimeleri ile ilişkilendirilmiştir. Antropoloji kavramı “araştırma (f=25)” ve “tarih (f=23)” kelimeleri ile ilişkili görülmektedir. Sanat tarihi kavramı ise bu frekans aralığında “sanat eseri (f=21)” kelimesiyle ilişkilidir.

Şekil 6'da anahtar kavramların birbiri ile ilişki durumu ve yönü açıklanmaktadır. Buna göre 40 ve üzeri kesme aralığında kavramlar arasında ilişki görülmemektedir. Sarı renkle temsil edilen 39-30 kesme aralığında "müze" kavramı ve "etnografya" (f=30) kavramı birbiriyle ilişkilendirilmiştir. Bu kesme noktası aralığında diğer anahtar kavramlar birbirinden kopuk ve ilişkisizdir. Yeşil renkle temsil edilen kesme noktası 29-20 aralığında "etnografya" kavramı sadece "kültür" (f=23) kavramıyla ilişkilendirilmiştir. Ayrıca bu kesme noktası aralığında "müze" kavramı "arkeoloji" (f=28) kavramı ile ilişkilendirilmiştir. Turuncu renkle temsil edilen kesme noktası 19-10 aralığında "sanat tarihi" kavramı sadece "kültür (f=13)" kavramıyla ilişkilendirilmiştir. "Antropoloji" kavramı, "kültür (f=10)" kavramıyla ilişkilendirilmiştir. "Müze" kavramı "kültür(f=18)" kavramıyla ilişkilendirilmiştir. "Arkeoloji" kavramı ile "müze(f=10)" kavramı arasında ilişki kurulmuştur.

Elde edilen zihin haritasına göre "sanat tarihi" ve "arkeoloji"; "antropoloji" ve "arkeoloji"; "antropoloji" ve "müze"; "etnografya" ve "sanat tarihi"; "etnografya" ve "antropoloji" kavramları arasında ilişki görülmemektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Araştırmada birinci alt probleme ait bulgulardan şu sonuçlara ulaşılmıştır:

"Müze" kavramı en çok "tarih" kelimesi ile ilişkilendirilmiştir. Alınan öğrenci cevaplarına göre müzelerin tarih ve kültürümüzü yansıtan yerler olarak algılandığı anlaşılmaktadır. Yeter, Kurtdede Fidan (2018), ilkökul öğrencilerinin müze kavramı ile ilgili geliştirdikleri metaforlar üzerine yaptığı araştırmasında da aynı şekilde öğrencilerin müze kavramına ilişkin en sık tekrar ettiği metaforun tarih olduğu sonucuna varmıştır. Yine "müze" kavramı en az "değerli" kelimesi ile ilişkilendirilmiştir. Burada kullanılan değerli kelimesi müzelerde sergilenen eserlerin maddi ya da kültürel değeri konusunda yazılmış ifadelerden anlaşılmaktadır. Kültür kavramının en çok ilişkilendirildiği kavram "gelenek-görenek" olmuştur. Alınan öğrenci cevaplarına göre gelenek görenek kültürü oluşturan temel faktör olarak anlaşılmaktadır. "Kültür" kavramı en az "sanat" kelimesi ile ilişkili görülmüştür. Kültür kavramı insan ve yaşam odaklı bir konumda yer almaktadır. Buna göre öğrencilerin kültür kavramını sanata ait bir kavram olarak düşünmedikleri anlaşılmaktadır.

Arkeoloji kavramının en çok ilişkilendirildiği kelime "kazı" kelimesi olmuştur. Arkeoloji kavramının anlamı bilgiye dayalı olarak ifade edilmiş ve kazı kelimesine ulaşılmıştır. Buna karşın arkeoloji kavramı en az "müze" kavramı ile ilişkilendirilmiştir. Buna göre öğrencilerin verdikleri cevaplara bakıldığında bir müze türü olarak arkeoloji kavramının az sayıda tekrar edildiği anlaşılmıştır. Müzecilik derslerinin öğrenme çıktılarına bakıldığında müze eğitimi konusunun her arkeoloji bölümünde yer almadığı; yer alan derslerde ise yalnızca müzelerin eğitim işlevine sahip olduğu ve müzelerdeki eğitim örnekleri olarak sunulduğu saptanmıştır (Akıncı, 2020:41). Bu anlamda müze eğitimi içerisinde arkeoloji kavramının açıklanmasına yönelik ders içeriklerinde eksiklik olduğu anlaşılmaktadır. Öner, Kızılay ve Yasa (2015) sosyal bilgilerde arkeoloji eğitimi üzerine yaptıkları araştırmada sosyal bilgiler dersi öğretim programı içerisinde yer alan arkeoloji konularının yetersiz olduğu sonucuna varmıştır. Bu sonuçla benzer doğrultuda arkeoloji ve müze kavramları arasındaki birliğin anlaşılabilmesi için de

müze eğitimi derslerinde arkeoloji kavramının yeterli şekilde ele alınmadığı anlaşılmaktadır. Arkeoloji kavramı daha çok tarih, bilim ve toprağa dayalı bir araştırma alanı olarak görülmektedir.

“Etnografya” kavramı en çok “müze” kavramı ile ilişkilendirilmiştir. Buna göre etnografya müzeleri öğrencilerin verdikleri cevaplara göre fazla sayıda tekrar edilmiştir. “Eşyalar” ve “yaşam” kelimeleri “etnografya” kavramı için en az tekrarlanan kelimeler olmuştur. Öğrenciler etnografya kavramını geçmişteki günlük yaşam eşyalarının sergilendiği yerden çok müze kavramı ile bağdaştırmaktadır. Etnografya müzelerinden yola çıkarak kalıplaşmış bir çağrışımla bu ilişkilendirme yapılmış olabilir. Elde edilen bu sonucun tersine Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (G.6.2.2.;2018:26)’nda yer alan “Etnografya müzelerindeki ürünler aracılığıyla geleneksel sanat örneklerini inceler” amacına göre “etnografya” ve “geleneksel sanat örnekleri” kavramları ilişkilendirilmelidir.

“Antropoloji” kavramı en çok “insan” kelimesi ile ilişkilendirilmiştir. “Antropoloji” kavramının anlamı bilgiye dayalı olarak ifade edilmiş ve “insan” kelimesine ulaşılmıştır. Buna karşın “antropoloji” kavramı en az “yaşam” kelimesi ile ilişkilendirilmiştir. Burada insanların yaşamı ya da yaşam şartlarının araştırılmasına dayalı cevapların verildiği gözlenmiştir.

“Sanat Tarihi” kavramı en çok “dönem” ve “sanatçılar” kelimeleri ile ilişkilendirilmiştir. Burada dönem ifadesi sanat tarihinde yer alan Rönesans, barok gibi zaman dilimlerini ve sanatsal dönüşümleri kastetmektedir. Karip (2020)’in araştırmasının sonucu olarak öğrencilerin Sanat tarihi için geçmiş kelimesinin en güçlü ifade edilen kavram olduğu vurgulanmıştır. Ardından arkeoloji, ardından barok ve son olarak klasik, kazı, mısır zaman gibi kavramlar ortaya çıkmıştır. Bu kavramlar zaman ya da dönem ifadeleri ile örtüşmektedir. Benzer sonucun elde edildiği bu çalışmada da öğrenciler sanat tarihi kavramını sanatsal dönem olarak ifade etmişlerdir. “Sanatçılar” kelimesi ise bahsedilen dönemlerde yaşamış sanatçılar ve eserlerini ifade etmektedir. Buna karşın “heykel” kelimesi “sanat tarihi” ile en az ilişkilendirilen kelime olmuştur. Bu anlamda öğrenciler sanat tarihi kavramını daha çok resim alanı ile bağdaştırmaktadır. Heykel ya da diğer sanat dalları sanat tarihi içeriğinde ele alınmamıştır.

Araştırmanın ikinci alt probleminden elde edilen bulgular doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmada kavramların birbiri ile ilişkisel yönünün anlaşılmasına yönelik yapılan analiz sonucu elde edilen haritaya göre “Sanat tarihi” kavramının “müze”, “arkeoloji”, “antropoloji” ve “etnografya” kavramlarıyla ilişkisel yönü bulunmamaktadır. “Sanat tarihi” kavramı daha çok kültür ve tarihe dayalı bir kavram olarak haritada ortaya çıkmaktadır. “Müze” kavramı “arkeoloji” ile; “arkeoloji” de “müze” ile ilişkisel bulunmaktadır. Aynı zamanda “müze” kavramı “kültür” ve “etnografya” ile de ilişkilendirilmiştir. Gerçek hayata aktarılamayan bilgilerin müze-etnografya çerçevesinde yansımaya bağlı olarak böyle bir ilişki kurulmuş olabilir. Aslında etnografik süreçlerin sanatla ilişkilendirilmesi ve bu alanda farkındalığın artırılması gerektiği anlaşılmaktadır. “Antropoloji” kavramı sadece “kültür” kavramı ile ilişkilendirilmiştir. “Antropoloji” kavramı ile “sanat tarihi”, “etnografya” ve “arkeoloji” kavramları arasında ilişki olmadığı anlaşılmaktadır. Buna göre sanat tarihi kavramı ile diğer kavramlar arasında bağ kurulmamasının nedeni olarak sanat tarihi derslerinde arkeoloji, etnografya,

kültür ve müze gibi kavramlar hakkında anlatım yapılmaması gösterilebilir. Antropoloji de öğrencilerin çoğunlukla tanımlamada zorlandığı ya da başka kavramlarla karıştırdığı bir kavram olmuştur. “Kültür” ve “müze” kavramları diğerlerine göre daha genel ve bilinen, günlük hayatta da daha çok duyulan kavramlardır. Bu nedenle de aralarındaki bağlantı kolaylıkla ifade edilmiştir.

ÖNERİLER

Bu doğrultuda sanat tarihi derslerinin içeriği sanat, müze, insan ve toplum bilimleri ile bağlantılı şekilde planlanmalı ve anlatılmalıdır. Sanat ve müze eğitimi derslerinde kavram öğretimi mutlaka yapılmalı ve geri dönütler alınmalıdır. Müze eğitimi derslerinde sosyal bilgiler eğitimi, temel eğitim bölümleri ve güzel sanatlar eğitimi bölümleri iş birliği içinde olmalı ve disiplinler arası çalışmalara, etkinliklere yer vermelidir.

Etik Metni

Bu çalışma, Necmettin Erbakan Üniversitesi Etik Kurulu'nun 15/10/2021 tarih ve 09 sayılı toplantısında (Belge Tarih ve No: 15/10/2021-2021/495), Türkiye'de etik açıdan uygun bulunmuştur. Bu makalede dergi yazım kuralları, yayın ilkeleri, araştırma ve yayın etiği, dergi etik kuralları takip edilmiştir. Makale ile ilgili doğabilecek herhangi bir ihlalin sorumluluğu yazara aittir.

Yazar(lar)ın Katkı Oranı Beyanı: Yazarın bu makaleye katkısı %100'dür.

KAYNAKÇA

- Akıncı, Y. (2020). Arkeoloji Eğitiminde Müze Eğitiminin Yeri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Disiplinlerarası Müze Eğitimi Anabilim Dalı Müze Eğitimi Programı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Angeli, D. D.; Kelly, R.M. & O'Neill, E. (2020). Beyond Happy-or-Not: Using emoji to capture visitors' emotional experience, *Curator The Museum Journal*, 63 (2), 167-191, <https://doi.org/10.1111/cura.12352>
- Bahar, M. & Özatlı, N. S. (2003). Kelime iletişim test yöntemi ile lise 1. sınıf öğrencilerinin canlıların temel bileşenleri konusundaki bilişsel yapılarının araştırılması, *Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5 (2), 75-85, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/baunfbed/issue/24783/261831>
- Bahar, M., Johnstone, A.H., Sutcliffe, R.G. (1999). Investigation of students' cognitive structure in elementary genetics through word association tests, *Journal of Biological Education*, 33, 134-141. <https://doi.org/10.1080/00219266.1999.9655653>
- Bahar, M., Hansell, M. H. (2000). The relationship between some psychological factors and their effect on the performance of grid questions and word association tests, *Educational Psychology: An International Journal of Experimental Educational Psychology*, 20(3), 349- 364, <https://doi.org/10.1080/713663739>
- Balbağ, M.Z. (2018). Fen bilgisi öğretmen adaylarının hız ve sürat kavramlarına ilişkin bilişsel yapıları: kelime ilişkilendirme testi (kit) uygulaması, *Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 38-47, <https://doi.org/10.14582/DUZGEF.1875>

- Buyurgan, S.; Mercin, L. (2005). Görsel sanatlar eğitiminde müze eğitimi ve uygulamaları. (Ed. Vedat Özsoy), (1.basım), Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları: Ankara.
- Bülbül, H. (2016). Creating Cultural Heritage Consciousness On Middle School Students Through Museum Education, *Odu Journal Of Social Science Research*, 6(3), 681-694.
- Creswell, J. W. (2017). Nitel araştırmacılar için 30 temel beceri. (H. Özcan, Çeviri). Ankara: Anı Yayınları.
- Çakır İlhan, A. (2010). Issues on Education and Research: Volume 2. (Ed. Gregory T. Papanikos). Athens Institute for Education and Research: Athens.
- Demirer, T., Şaşmaz Ören, F. (2020). 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin çevresel vatandaşlık ve ekolojik ayak izi kavramlarına ilişkin düşünceleri: kelime ilişkilendirme örneği, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (YYU Journal of Education Faculty)*, 17(1), 603-642, <https://doi.org/10.33711/yyuefd.710003>
- Dobbs, S. M. (1998). Learning in and Through Art: A Guide to Discipline-Based Art Education, The J. Paul Getty Trust, Los Angeles.
- Dobbs, S. M. & Eisner E. W.(1987). *The Journal of Aesthetic Education*, 21 (4), 77-86.
- Duclos-Orsello, E. (2013). Shared Authority: The Key to Museum Education as Social Change, *Journal of Museum Education*, 38:2, 121-128, <https://doi.org/10.1080/10598650.2013.11510763>
- Dural Tasouji, C. (2013). Bir Hafıza Mekânı Olarak Müze: Ankara Etnografya Müzesi, *Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 129-143, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/e-kiad/issue/49296/>
- Er, H. and Yılmaz, R. (2020). The impact of museum education practice on teacher candidates' views and motivation in social studies, *International Journal of Education Technology and Scientific Researches*, 5, (11), 315-352, doi: [10.35826/ijetsar.85](https://doi.org/10.35826/ijetsar.85)
- Er Tuna, Y. (2018). Tarih ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının Atatürk ilkelerine ilişkin bilişsel yapılarının kelime ilişkilendirme testi aracılığı ile belirlenmesi, *Turkish History Education Journal*, 7(1), 43-68, <https://10.17497/tuhed.342546>
- Ersoy, A. (2012). Arkeoloji ve Antropoloji. *İnsanbil Dergisi*, 1(1):1-5 <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuinsanbilim/issue/9239/115639>
- Etheridge, J. (2017). The School Teacher and the Art Museum: A Multi-Case Study of Online Canadian Art Museum Teacher Resources, *Canadian Review of Art Education Research* 44(1):36, <https://doi.org/10.26443/crae.v44i1.32>
- Fifi, D. A.; Heller, H.D. (2019). Exploring Manifestations of White Supremacy Culture in Art Museum Education and Interpretation, *Journal of Cultural Research in Art Education*, 36(1) <https://www.researchgate.net/publication/335664702>
- Fromm, A. B. (2016). Ethnographic museums and Intangible cultural heritage return to our roots, *Journal of Marine and Island Cultures*, 5, 89–94, <https://doi.org/10.1016/j.imic.2016.10.001>
- Hovardas, T., Korfiatis, K.J. (2006). Word associations as a tool for assessing conceptual change in science education, *Learning And Instruction*, 16, 416-432, doi:10.1016/j.learninstruc.2006.09.003

- Işıklı, M., Taşdere, A.; Göz, N.L. (2011). Kelime ilişkilendirme testi aracılığıyla öğretmen adaylarının Atatürk ilkelerine yönelik bilişsel yapılarının incelenmesi, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 50-72, <https://doi.org/10.17497/tuhed.342546>
- Karadeniz, C. (2017). Müze ve toplum: Müzeyle topluma ulaşmak, *İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 6 (8), 19-37.
- Karadeniz, C. ve Okvuran, A. (2014). A Night at the Museum: Museum Education with Ankara University Students at Çorum Museum of Archeology, *Elementary Education Online*, 13(3), 865-879.
- Karatekin, K., Elvan, Ö. (2016). 8. Sınıf öğrencilerinin demokrasi kavramına ilişkin bilişsel yapıları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(USBES Özel Sayı II), 1405-1431.
- Karip, F. (2020). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının çok alanlı sanat eğitimine yönelik bilişsel yapılarının kavram haritası ile incelenmesi, *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 26(45), 702-709, <https://doi.org/10.35247/ataunigsed.778175>
- Karip, F. (2019). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının estetik kavramına yönelik bilişsel yapıları, *İdil Dergisi*, 61, 1159-1167, doi: 10.7816/idil-08-61-09
- Kızılkaya, M. Ö. (2020). Prof. Dr. Ayşe Çakır İlhan ile Müze Eğitimi Üzerine Söyleşi, *Journal Of International Museum Education*, (2)1, 1-14, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/jimusemed/issue/54620/691159>
- Kostova, Z., Radoynovska, B. (2010). Students' learning using word association test and concept maps, *Bulgarian Journal of Science and Education Policy (BJSEP)*, 4(1), 209-231.
- Mamur, N. (2015). Resim-İş (Görsel Sanatlar) Öğretmen Eğitimi "Müze Eğitimi Ve Uygulamaları" Dersinde Görsel Kültür Kuramının Kullanımı, *Nwsa-Education Sciences*, 10, (1), 29-53, <http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2015.10.1.1C0631>
- MEB, (2018). Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı (İlkokul Ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar, Millî Eğitim Bakanlığı: Ankara.
- Merriam, S. B. (2015). Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber. (Turan, S.: Çeviri Ed.). Ankara: Nobel Yayın.
- Okan, B. (2018). Günümüz müzecilik anlayışındaki yaklaşımlar ve müze oluşumunu etkileyen unsurlar, *Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi*, 3 (4), 215-242, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tykhe/issue/55449/759936>
- Öner, G., Kızılay, N., Yasa, A. (2015). Sosyal bilgilerde arkeoloji öğretimi üzerine sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15 (USBES Özel Sayısı I), 192-215.
- Özalp, H. K. (2020). Görsel sanatlar öğretmen adaylarının estetik alanına ilişkin bilişsel yapılarının kelime ilişkilendirme testi ile incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 515-534.
- Özatlı, N. S., Bahar, M. (2010). Öğrencilerin boşaltım sistemi konusundaki bilişsel yapılarının yeni teknikler ile ortaya konması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi*, 10(2), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aibuefd/issue/1499/18134>
- Patton, M. Q. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri. (Bütün, M., Demir, S. B.: Çeviri Ed.). Ankara: Pegem Akademi.

- Ross, T. P., Calhoun, E., Cox, T., Wenner, C., Kono, W., Pleasant, M. (2007). The reliability and validity of qualitative scores for the controlled oral word association test, *Archives of Clinical Neuropsychology* 22, 475–488, <https://doi.org/10.1016/j.acn.2007.01.026>
- Smith, P.E. (2005), Children and ceramic innovation: a study in the archaeology of children, *Archeological Papers of the American Anthropological Association*, 15, 65-76, <https://doi.org/10.1525/ap3a.2005.15.65>
- Tokcan, H. (2017). Determining the Turkish world perceptions of candidate social studies teachers through word association test, *Universal Journal of Educational Research*, 5(8), 1386-1395, doi: 10.13189/ujer.2017.050812
- Tokuoka, M.; Mizoguchi, H.; Egusa, R.; Inagaki, S. & Kusunoki, F. (2018). Effectiveness of a cooperative museum learning support system based on multiple people body movements, *International Journal of Education and Research*, 6, (11), 197-208, doi:[10.3390/s19051172](https://doi.org/10.3390/s19051172)
- Tran, L. U.; Gupta, P. & Bader, D. (2019). Redefining professional learning for museum education, *Journal of Museum Education*, 44(2), 135-146, <https://doi.org/10.1080/10598650.2019.1586192>
- Yeter, F.; Kurtdele Fidan, N. (2018). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin müze metaforları. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (1), 173-194, <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cbayarsos/issue/36381/411490>
- Yıldız Durak, H., Sarıtepeci, M., & Bağdatlı Çam, F. (2020). Arkeoloji alanında artırılmış gerçeklik teknolojisinin kullanımına yönelik üniversite öğrencilerinin görüşlerinin incelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 8(1), 156-179. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.8c.1s.8m
- Yücel, E., Özkan, M. (2015). Determination of secondary school students' cognitive structure, and misconception in ecological concepts through word association test. *Educational Research and Reviews*, 10(5), 660-674, <https://doi.org/10.5897/ERR2014.2022>
- Wingfield, C. (2017) Collection as (Re)assemblage: refreshing museum archaeology, *World Archaeology*, 49:5, 594-607, <https://doi.org/10.1080/00438243.2017.1406395>